

Pstruzi se dusí. Mizí z bystrin

Kvůli horku a suchu se z malých českých toků pomalu vytrácejí tradiční druhy

PAVEL BARTOŠEK

PRAHA Současná vlna veder si vybírá daň i mezi rybami. Nízké hladiny a vysoké teploty, jejichž důsledkem jsou malé koncentrace kyslíku, způsobují v řekách i rybnících lokální úhyny ryb. Kvůli nedostatku vody už dokonce z českých potoků a říček začínají mizet tradiční rybí zástupci.

„Na malých tocích skoro nic neteče a ryby hynou. Lipan už prakticky vymizel a pstruh se dostává na hranu existence. Už pro něj

Lipan už téměř vymizel.

Pstruh se dostává na hranu existence.

v potocích není voda,“ řekl LN profesor Tomáš Randák, ředitel Výzkumného ústavu rybářského ve Vodňanech.

Nedostatek vody vyhání tyto druhy dolů po proudu, kde se stávají obětí predátorů. Na jejich místo se pak dostává takzvaná bílá ryba, tedy plotice a tloušťi.

„Třeba ve Zlínském kraji jsou na tom špatně všechny pstruhové toky. Problémy jsou i ve středních Čechách,“ upřesnil Pavel Vrána z Českého rybářského svazu.

Pokračování na straně 2

Dokončení ze strany 1

Výčet toků, kde teď kvůli vedru reálně hrozí úhyn pstruhů, je už pozoruhodně dlouhý: „Svinařský potok, Brzina, Šembera, Litavka, Lužnice, Nežárka, Cidlina, Javorka, Loučka či Libochovka,“ vyjmenovává odborný referent Českého rybářského svazu Pavel Vrána a dodává: „Máme i toky, co úplně vysychají. Přes den se z nich ztratí voda. Třeba Doubrava.“

A i pokud pstruzi přežijí současné nepříznivé podmínky, jako jsou vysoké teploty a nedostatek kyslíku, ještě nemají vyhráno. Dnešní koryta řek jsou totiž tak upravená, že jim při nižších hladinách vody nenabízejí dostatek úkrytů před predátory. Loví je hlavně vydra, norek, volavka či čáp černý, kteří dokážou zbytky jejich populací zdecimovat.

Nejsou to přitom jenom pstruzi a lipani, kteří se z českých toků kvůli teplejšímu počasí pomalu vytrácejí. „Už se to začíná týkat i proudomilných druhů, jako jsou

parmy a jelci,“ upozorňuje profesor Tomáš Randák z vodňanského Výzkumného ústavu rybářského a hydrologického.

Mnohé menší toky se navíc potýkají s nízkou kvalitou vody. Často je totiž vidět, že hlavní část toku tvoří voda přítékající z čistírny odpadních vod. Ta může obsahovat zbytky pesticidů, hormonů a léčiv, které se obvykle při vypuštění do řeky naředí. „Ale když tam voda neteče a teče tak v podstatě jenom voda z čistíčky, tak se zvyšuje vliv cizorodých látek, které se nacházejí ve výtocích z čistíček,“ doplňuje Randák.

Kapři mají dietu

Potíže s nedostatkem kyslíku mají i kapři v rybnících. Kvůli přemnožení sinic, které spotřebovávají kyslík, začaly hynout ryby v rybníku Rosnička u Svitav.

Zhruba 150 kilogramů ryb už uhynulo také v Čimickém rybníku v Praze. V ohřáté vodě se totiž kyslík hůře rozpouští. Pracovníci Lesů hlavního města Prahy proto

Na Znojemsku uhynuly kvůli nedostatku kyslíku stovky ryb

FOTO ČTK

umístili do rybníka čerpadlo, které z něj nabírá vodu a rozstříkuje ji na vodní hladinu. „S ohledem na současnou situaci, kdy jsou průtoky v potocích na minimech

a hlavní město sužují vysoké teploty, hrozí riziko úhynu na všech vodních plochách,“ uvedl Václav Nejman z organizace, která má vodní plochy ve správě.

Všechny úhyny na rybnících se ale zatím pohybují v řádu stovek kilogramů ryb. „To je pro nás zatím malá ztráta. Až se divím, že zatím nedošlo k žádným masovým úhynům. Ale samozřejmě zatím je brzy a prognóza na příští dny není příliš příznivá,“ vysvětlil Vrána.

Aby rybáři přešli větším ztrátám, omezují v rybnících dávky krmení, a pokud mohou, používají provzdušňovače. „Ale klíčové je mít přítok čerstvé vody. Pokud je přítok slabý a voda má špatnou kvalitu, tak jsou problémy samozřejmě velmi významné a dochází k úhynu ryb,“ doplnil Randák. Zatím největší dosud zaznamenali rybáři pod Plzní na Berouce, kde se už udusily asi dvě tuny plotic a tloušťi.

Chybí péče o krajinu

Další problémy pak můžou nastat, když se dostaví lokální bouřky. Pokud dlouho neprší, v kanalizaci se usazují nečistoty, které pak bouřka vypláchne do potoka,

kde skoro nic neteče. Pak dochází k lokálnímu úhynu, před kterým se nelze příliš bránit.

Problémy rybářům působí také malé vodní elektrárny s takzvanou derivací, které z koryta odvedou do umělého kanálu vedoucího k turbíně vodu třeba i na stovky metrů. „Kvůli tomu ryby hynou, jsou extrémně snadno lovené nebo jim tam vyschne potrava. A dnes to máte téměř všude, stačí se podívat na Berounku u Prahy: přes jez neteče nic a všechno teče na elektrárnu,“ doplnil Vrána.

Hlavním viníkem problémů přitom není jen vedro a sucho, ale zejména špatné hospodaření s vodou v krajině. „Narovnali jsme toky a voda strašně rychle odtéká. Pěstujeme kultury, které podporují erozi půdy. Používáme těžkou techniku i na malých polích na Šumavě. A třeba do řepky se používá víc než deset pesticidů za sezonu a ty postřikovače tam vjedou klidně i patnáctkrát za sezonu,“ shrnul Randák.